

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-674

07.10.2016

Міністру оборони України

ПОЛТОРАКУ С.Т.

Шановний Степане Тимофійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Вадатурського А. О., оголошений на засіданні Верховної Ради України 7 жовтня 2016 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 7 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
Вадатурський Андрій Олексійович

Верховна Рада України, 01008, Київ, вул. Грушевського, 5, тел.: +38(044) 255-37-46, E-mail: avadaturskyy@rada.gov.ua

06 жовтня 2016 року

Вих. № 8-328-1/0940

**Міністру оборони України,
генералу армії України
ПОЛТОРАКУ С.Т.**

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*Щодо незаконного надання військовими
частинами дозволу фізичним і юридичним
особам вирощувати сільськогосподарські
культури, випасати худобу та
заготовляти сіно на землях оборони,
наданих їм у постійне користування.*

Шановний Степане Тимофійовичу!

Відповідно до частини п'ятої статті 20 Земельного кодексу України земельні ділянки, що належать до земель оборони, використовуються виключно згідно із Законом України «Про використання земель оборони».

Землями оборони визначаються землі, надані для розміщення і постійної діяльності військових частин, установ, військово-навчальних закладів, підприємств та організацій Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України (стаття 77 Земельного кодексу України, стаття 1 Закону України «Про використання земель оборони»). Землекористувачі зобов'язані забезпечувати використання землі за цільовим призначенням (стаття 96 Земельного кодексу України).

Землі оборони, відповідно до статті 92 Земельного кодексу України та статті 2 Закону України «Про використання земель оборони», перебувають у державній власності та надані військовим частинам, установам, підприємствам та організаціям Збройних Сил України для виконання покладених на них функцій та завдань у постійне користування. Військові частини зобов'язані використовувати надані їм земельні ділянки відповідно до вимог земельного і природоохоронного законодавства та з дотриманням вимог щодо забезпечення безпеки населення у процесі проведення ними постійної діяльності.

Враховуючи статтю 92 Земельного кодексу України, військовим частинам не надано право розпоряджатися земельними ділянками.

Слід зауважити, що положення частини першої статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» не узгоджуються з вимогами чинного законодавства, адже Земельним кодексом України не передбачено механізму

передачі права постійного користування земельною ділянкою чи її частини суб'єктом цього права іншим суб'єктам, а Законом України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» не передбачено такого виду дозвільного документу, як дозвіл на вирощування сільськогосподарських культур, випасання худоби або заготівлю сіна.

На сьогоднішній день склалася ситуація, коли військові частини надають дозвіл фізичним і юридичним особам на вирощування сільськогосподарських культур на землях оборони (переважно на землях військових полігонів) та вчиняють правочини, направлені на спільну діяльність з суб'єктами господарювання, а також засновані на відносинах, пов'язаних з орендою землі, тощо.

Зокрема, після перевірки, проведеної за ініціативою військової прокуратури Південного регіону України, з визначення реального стану законності використання земельних ділянок Міжвидового навчального центру підготовки військових частин та підрозділів (військова частина А1890), що розташований на території Миколаївського та Веселинівського районів Миколаївської області, (далі – Центр підготовки) було встановлено, що ним використовуються дві земельні ділянки загальною площею 36404,2 га згідно Державного акту на право користування землею серії Б № 062777 від 1989 року (29319,3 га – Широколанівський загальновійськовий полігон I категорії, Миколаївський район) та Державного акту Б № 062408 від 1978 року (7084,9 га – Києво-Олександрівський авіаційний полігон, Веселинівський район). Зазначені ділянки перебувають на обліку земель оборони у Міністерстві Оборони України в квартирно-експлуатаційному відділі (далі КЕВ) м. Миколаєва.

Службовими особами військової частини А1890 в порушення вимог Земельного кодексу України, Законів України «Про Збройні Сили України», «Про використання земель оборони» упродовж 2010 – 2015 років укладено 16 договорів із суб'єктами господарювання (юридичні особи, фізичні особи-підприємці) про спільний обробіток земель.

На сьогодні земельні ділянки Центру підготовки загальною площею 15 664,29 га (Широколанівський загальновійськовий полігон I категорії – 10 353,56 га, Києво-Олександрівський авіаційний полігон – 5 310,73 га) використовуються для вирощування сільськогосподарських культур та риби приватними суб'єктами господарювання на підставі договорів про спільний обробіток землі. Загальна кількість суб'єктів господарювання, які здійснюють обробіток землі, становить – 12, в тому числі: ТОВ «Варяг» – 1058,68 га, ФГ «Алеся» – 1730,6 грн., ФОП «Кацан В.М.» – 122,76 грн., ФОП «Панько В.О.» – 233,54 га, СФГ «Волошакевич» – 4761,77 га, ТОВ «ЛАН» – 1010,52 га, ТОВ «НИВА» – 177,58 га, ПП «Д.І.М.» – 617,31 га, ТОВ «Трихатське-Агро» – 245,53 га, ФОП «Ужакін Є.Л.» – 435,96 га, ТОВ «СГВП «СОЛОХА-П» – 5000 га, ТОВ «Маркет-Агро» – 269,8 га.

З метою раціонального використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності, стимулювання орендарів належно виконувати умови договору оренди з метою можливості подальшого його поновлення, уникнення надання переваг одному орендарю

перед іншим в частині встановлення строку дії договору оренди земельної ділянки, розміру орендної плати у відсотках від нормативної грошової оцінки Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру рекомендовано (ДС-22-28-0.13-17122/23-15 від 14.12.2015) встановлювати розмір орендної плати на рівні не менше 8 % від нормативної грошової оцінки.

Вартість використання 1 га земель сільськогосподарського призначення (ріллі) під вирощування сільськогосподарської продукції розраховується, виходячи із нормативної грошової оцінки земель по регіону. За даними Головного управління Держгеокадастру в Миколаївській області вартість 1 га ріллі з врахуванням коефіцієнту індексації на 01.01.2016 року складає: по Веселинівському району – 28 617,2 грн., по Миколаївському району – 28 406,7 грн.

Тобто, по Веселинівському району – $28\,617,2 * 0,08 = 2\,289,38$ грн., по Миколаївському району – $28\,406,7 * 0,08 = 2\,272,54$ грн.

Відповідно до довідки Головного управління Держгеокадастру в Миколаївській області від 12.02.2016 № 697/757-мр/701: $36\,063,37 * 0,08 = 2\,885,07$ грн.

Таким чином, враховуючи проведений аналіз, розрахунки та ризики, можна зробити висновок, що вартість використання 1 га земельної ділянки має бути не нижче **2 272,54 грн.**

Військовою прокуратурою Південного регіону України за результатами проведених вивчень у 2015 – 2016 роках пред'явлено 16 позовів прокурора, які розглянуто судом та визнано договори недійсними, провадження в 1 справі закінчено у зв'язку із закінченням строку дії договору.

Враховуючи, що після визнання договорів недійсними правових підстав для використання земель полігонів сторонніми суб'єктами господарювання не було, подальше засівання та вирощування зернових культур засвідчує про самовільне захоплення земельних ділянок полігонів, тобто про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого статтею 197¹ Кримінального кодексу України.

За фактами незаконної передачі службовими особами військової частини А1890 земель оборони для вирощування сільськогосподарської продукції та зловживання ними службовим становищем під час використання отриманих на підставі вказаних договорів коштів органами військової прокуратури Миколаївського гарнізону Південного регіону України 15.10.2015 року порушено кримінальне провадження за ч. 2 ст. 364 КК України, досудове розслідування в якому на даний час триває.

Проте, незважаючи на визнання в судовому порядку договорів про спільний обробіток землі і додаткових угод до них недійсними, а також порушення кримінального провадження, **командуванням військової частини А1890, а саме начальником Центру підготовки полковником Микулою Ігорем Михайловичем**, вже на протязі 2016 року було незаконно укладено 6 додаткових угод до договорів, визнаних недійсними, а також 2 нових договори про спільний обробіток землі, що встановлено комісією Міністерства оборони України під час проведення нею перевірки дотримання вимог чинного

законодавства щодо укладання командуванням військової частини А1890 вказаних договорів в червні 2016 року.

Також в порушення вимог пункту 7.11. Положення про фінансове господарство військової частини Збройних Сил України, затвердженого наказом Міністра оборони України від 12.11.2010 № 590 в журналі обліку договорів військової частини, вказані додаткові угоди зареєстровані не були (інв. № р3227/118 від 01.01.2016). Зазначене свідчить про бажання приховати договори за якими землі оборони використовуються в господарських цілях та за що Микула І.М. отримує грошові кошти.

Військовою прокуратурою Південного регіону України встановлено факт ухилення полковником Микулою І.М. від сплати податків за використання земель у господарських цілях, шляхом внесення до податкової звітності недостовірних відомостей про 100 % пільгу у сплаті земельного податку та відсутність об'єкту для сплати податку на прибуток. Відтак, упродовж 2011 – 2014 років не було сплачено до бюджету податок за використання земель полігону у господарських цілях та з отриманого прибутку від спільної діяльності з вирощування сільськогосподарської продукції, всього у розмірі понад **1,5 млн. грн.**

За цим фактом військовою прокуратурою Південного регіону України 07.09.2016 розпочато кримінальне провадження за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 212, ч. 2 ст. 366 КК України.

Крім того, посадовими особами військової частини А1890 ці землі були передані в строкове користування іншим особам без належного економічного обґрунтування.

У подальшому факт заниження вартості користування (спільної діяльності) на землях оборони підтверджувався звітами фінансового аудиту від 25.02.2014 року (встановлено невідповідність плати у 256,56 грн. за 1 га мінімальним цінам орендної плати) та від 31.03.2015 року (встановлено факт не проведення щорічного оцінювання (індексації) ціни внесків спільної діяльності відповідно до умов договору).

Командир військової частини А1890 Микула І.М., діючи в інтересах ПП «Д.І.М.», засновником якого є його дочка Сапіро (Микула) Дарина Ігорівна, а представником за довіреністю ПП «Д.І.М.» її чоловік Сапіро М.О., 01.04.2014 уклав договір про спільний обробіток із ПП «Д.І.М.» 477 га земель 235 загальновійськового полігону «Широколанівський».

Незважаючи на реальний конфлікт інтересів Микула І.М. 10.03.2016 уклав від імені військової частини А1890 додаткову угоду, якою збільшив на користь близьких осіб площу переданих у користування ПП «Д.І.М.» земель оборони до 617,31 га.

При цьому, командир частини Микула І.М. забезпечив сприятливі умови для ведення господарської діяльності ПП «Д.І.М.», зокрема, передбачив плату за користування землями оборони вдвічі меншу за ринкову (711 грн. замість 1,5–1,8 тис. грн.) та сприяв довготривалому ухиленню від внесення платежів ПП «Д.І.М.» на рахунок частини.

Проведеною на вимогу військової прокуратури Південного регіону України ревізією у серпні 2016 року встановлено факти простроченої

дебіторської заборгованості ПП «Д.І.М.» перед військовою частиною на суму понад 456 тис. грн., яку наразі погашено у повному обсязі та за неналежне виконання договірних зобов'язань стягнуто з ПП «Д.І.М.» штрафні санкції у розмірі 20 тис. грн.

З метою притягнення командира військової частини А1890 Микули І.М. до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, передбачених ч. 1 та ч. 2 ст. 172-7 КУпАП, прокуратурою регіону матеріали щодо вказаного факту 14.08.2016 направлено до Головного управління Національної поліції в Миколаївській області, як спеціально уповноваженого органу у сфері запобігання корупції, для складання протоколу про вчинення корупційного правопорушення.

Наказом Міністерства оборони України № 334 від 30.06.2016 року було призначено службове розслідування до 18 липня 2016 року за вищенаведеними фактами на чолі з заступником начальника управління проведення службових розслідувань ГУ Військової служби правопорядку Збройних Сил України полковником Строканем І.В., з метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційних правопорушень начальником Центру підготовки полковником Микулою І.М.

За наявною інформацією, полковника Микулу І.М. до відповідальності притягнуто не було, більш того зараз він готується поступати до Академії Збройних Сил України з метою просування по службі та отримання нового звання. **Безкарність дій Микули І.М. свідчить про його корупційні зв'язки з вищими керівними працівниками Міністерства оборони України, які не вживають заходів до відновлення законності і самі зацікавлені в отриманні корупційної вигоди від незаконної експлуатації державних земель України.**

Згідно з висновками Південного територіального управління внутрішнього аудиту та контролю Міністерства оборони України, внаслідок порушення службовими особами військової частини А1890 вимог законодавства щодо передачі земель оборони у користування іншим особам на умовах оренди та сплати податків, **державі заподіяно шкоду на суму понад 10,00 млн грн.**

Таким чином, посадовими особами військової частини А1890 в порушення вимог статей 22, 42 Закону України «Про запобігання корупції» та іншого антикорупційного законодавства, неправомірно використано свої службові повноваження та незаконно надано переваги певному колу юридичних і фізичних осіб, які виразилися у заниженні від вартості використання земель державної власності, звільненні від сплати земельного податку тощо. Фактично такі рішення приймалися особою, яка укладала договір від імені військової частини, на власний розсуд, використовуючи дискреційність повноважень. Процес розрахунків доходів від спільної діяльності нормативно не врегульований, що створює чинники для зловживань.

Більше того, командуванням військової частини А1890 допускались порушення статей 45, 48, 56 Бюджетного кодексу України та пунктів 19, 48 постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, а саме укладались із комерційними підприємствами договори переводу боргу, внаслідок чого до **Державного бюджету України (на казначейські рахунки) не надійшло**

коштів на загальну суму 2,10 млн грн. за використання суб'єктами господарювання земель оборони у сільськогосподарських цілях. За вказаними фактами військовою прокуратурою Південного регіону України 29.01.2016 року зареєстровано кримінальне провадження за ч. 2 ст. 364 КК України.

Поряд із цим встановлено, що незважаючи на визнання судами договорів недійсними та відсутність прав сторонніх суб'єктів господарювання на врожай на землях оборони, посадовими особами квартирно-експлуатаційного відділу м. Миколаєва у липні 2016 року в інтересах комерційних підприємств укладено аналогічні за змістом угоди про спільний обробіток земель 235 загальновійськового та 206 авіаційного полігонів, тобто вчинено кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 364 КК України. Внаслідок указаних дій державі спричинено тяжкі наслідки у вигляді заволодіння врожаєм на самовільно засіяних землях державної власності.

За цим фактом військовою прокуратурою Південного регіону України 07.09.2016 внесено дані до ЄРДР про скоєння кримінального правопорушення за ч. 2 ст. 364 КК України.

06 вересня 2016 року відбулася нарада за головуванням заступника Міністра оборони України генерал-лейтенанта Павловського І.В. з питань організації роботи щодо ведення господарської діяльності із вирощування сільськогосподарської продукції на земельних ділянках землекористувачів Міністерства оборони України та укладанню договорів спільної обробки землі

За результатами наради було розроблено Методичні рекомендації щодо укладання договорів спільної обробки землі з вирощування сільськогосподарських культур на земельних ділянках землекористувачів Міністерства оборони України, які містять ряд корупційних положень. За Методичними рекомендаціями укладення Договору здійснюється після проведення відповідного конкурсу, який також має ряд зауважень та не відповідає вимогам прозорості, зокрема щодо опублікування інформації про проведення та результатів конкурсу на офіційному веб-сайті Міністерства оборони України (конкурс має проходити через електронну систему публічних закупівель «ProZorro»), організаторів конкурсу (наразі це квартирно-експлуатаційний відділ, частина (району) на обліку якого перебуває земельна ділянка), складу конкурсної комісії (без залучення громадськості), прийняття рішень про визначення переможця конкурсу.

15 вересня 2016 року відбувся виїзд до Центру підготовки комісії щодо розірвання попередніх та надання рекомендацій для можливості укладання нових договорів спільної обробки землі з вирощування сільськогосподарських культур на землях оборони Міністерства оборони України.

Враховуючи вищевикладені факти, вважаю, що на даний час існує реальна загроза повторного самовільного захоплення службовими особами військових частин земель військового полігону, у зв'язку з чим, з метою упередження вказаних незаконних та протиправних дій, відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України», –

ПРОШУ:

1) Заборонити службовим особам військової частини А1890 та квартирно-експлуатаційного відділу м. Миколаєва укладання будь-яких договорів про спільний обробіток земель 235 загальновійськового та 206 авіаційного полігонів, розташованих на території Миколаївського та Веселинівського районів Миколаївської області, а також додаткових угод до договорів, визнаних в судовому порядку недійсними.

2) Використовувати виключно законодавчо визначений механізм передачі земельних ділянок для вирощування сільськогосподарських культур, випасання худоби та заготівлі сіна на конкурсних засадах у формі аукціону, зокрема через законодавчо визначені електронні системи, що дозволить отримати найвищу ціну за лот і призведе до ефективного наповнення бюджету, з одночасним використанням електронну систему публічних закупівель «ProZorro» для виготовлення документації.

3) Надати належним чином завірені копії висновку службового розслідування та наказів про притягнення до відповідальності винних службових осіб, зокрема щодо полковника Микули І.М.

ПОВІДОМИТИ:

1) Чому упродовж тривалого часу не оформлено речові права на землі Широколанівського полігону та інших полігонів Міністерства оборони України? Які заходи вживаються з цього приводу?

2) Чому землі полігонів передаються у користування окремим комерційним структурам за заниженою вартістю, а не на конкурсних засадах з метою отримання максимального прибутку?

3) На які цілі спрямовуються кошти, одержані від використання земель оборони у господарських цілях і чому командир військової частини А1890 Микула І.М. розпоряджався цими коштами за власним розсудом, витративши понад 2 млн. грн. бюджетних коштів без кошторисних призначень?

4) Чому, незважаючи на очевидність незаконних та корупційних дій командира військової частини А1890 полковника Микули І.М., заподіяння ним значної шкоди державі, у зв'язку з чим військовою прокуратурою розпочато та розслідуються кримінальні провадження, не прийнято рішення про звільнення Микули І.М. з посади?

З повагою
Народний депутат України

Вадатурський А.О.

(посб N 328)